

Vergaderjaar 2009–2010

22 112

Nieuwe Commissievoorstellen en initiatieven van de lidstaten van de Europese Unie

DJ

VERSLAG VAN EEN SCHRIFTELIJK OVERLEG

Vastgesteld 22 januari 2010

De vaste commissie voor Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit¹ heeft in haar commissie-vergadering van dinsdag 15 december 2009 kennisgenomen van de mededeling «*Een beter werkende voedselvoorzieningsketen in Europa*»², alsmede van het BNC-fiche over deze mededeling. Naar aanleiding hiervan heeft de commissie de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit op 22 december 2009 een brief gestuurd.

De minister heeft op 21 januari 2010 gereageerd.

De commissie brengt bijgaand verslag uit van het gevoerde schriftelijk overleg.

De griffier van de vaste commissie voor Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,
Warmolt de Boer

¹ Samenstelling:

Schuurman (CU), (voorzitter), Holdijk (SGP), Swenker (VVD), Terpstra (CDA), Slagter-Roukema (SP), Westerveld (PvdA), Sylvester (PvdA), Putters (PvdA), Doek (CDA), Eigeman (PvdA), Engels (D66), Slager (SP), Benedictus (CDA), Peters (SP), De Boer (CU), Willems (CDA), (vice-voorzitter), Schaap (VVD), Huijbregts-Schiedon (VVD), Laurier (GL), Hermans (VVD), Smaling (SP), Koffeman (PvdD), Böhler (GL), Yildirim (Fractie-Yildirim) en Tiesinga (CDA).

² Zie dossier E090089 op www.europapoort.nl

BRIEF AAN DE MINISTER VAN LANDBOUW, NATUUR EN VOEDSELKWALITEIT

Den Haag, 22 december 2009

De vaste commissie voor Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit heeft in haar commissie-vergadering van dinsdag 15 december jl. kennisgenomen van de mededeling «*Een beter werkende voedselvoorzieningsketen in Europa*», alsmede van het BNC-fiche over deze mededeling. Naar aanleiding hiervan brengt de commissie graag het volgende onder uw aandacht.

De Europese Commissie signaleert in deze mededeling op een aantal concrete punten structureel marktfalen in de werking van de voedselvoorzieningsketen. Met het oog daarop wil zij duurzame en marktconforme verhoudingen tussen belanghebbenden in de voedselvoorzieningsketen bevorderen (streven naar eerlijke concurrentie(verhoudingen)). De vaste commissie voor LNV steunt dit streven, maar wil er tegelijkertijd voor waarschuwen dat dit streven niet mag doorschieten. In dit verband wil de commissie erop wijzen dat het maximaliseren van concurrentie geen *race to the bottom* tot gevolg zou mogen hebben. Bij de verdere beleidsvorming zal moeten worden meegewogen dat een dergelijke ontwikkeling kan leiden tot nadelige gevolgen voor bijvoorbeeld het landschap, het dierenwelzijn en het welzijn van boeren.

De vaste commissie voor LNV constateert dat uit de mededeling een grote zorg spreekt voor hoge (zelfs «escalerende») consumentenprijzen. Met name wordt gewezen op prijsstarheid. De aandacht van de Europese Commissie hiervoor is terecht. In dit verband benadrukt de vaste commissie het belang van doorberekening van de zogenoemde non-trade concerns (dierenwelzijn, voedselveiligheid en milieunormen) in de prijzen. Dit aspect is met name ook van belang gelet op het concurrentievermogen van de Europese voedselvoorzieningsketen op mondiaal niveau, zoals dat wordt besproken in § 3.3.2. van de mededeling.

De regering stelt in het BNC-fiche dat de voorgestelde maatregelen vanuit het oogpunt van subsidiariteit positief zijn te beoordelen. Borgen van de competitiviteit en verdere integratie van de markten binnen Europa voor agrarische grondstoffen en voedsel vraagt om gecoördineerde actie op Europees niveau, zo wordt gesteld. De concrete voorgestelde maatregelen vragen inspanningen op communautair en nationaal niveau en respecteren de bestaande verdeling van verantwoordelijkheden, aldus de regering. De vaste commissie voor LNV wenst daarbij de kanttekening te plaatsen dat een en ander niet mag uitmonden in een geleide prijspolitiek voor voedsel op Europees niveau. Terecht wijst de Europese Commissie er in § 3.3.1. van de mededeling op dat verschillen in prijspeil en prijsontwikkeling tussen landen ook zijn te herleiden tot nationale factoren, zoals verschillen in het gemiddelde inkomen van huishoudens, smaakverschillen, verschil in btwtarieven en verschillen in het aandeel van de lokale productie. Aldus ontstane prijsverschillen tussen landen hoeven naar het oordeel van de vaste commissie dan ook niet te worden weggewerkt. In dit verband wijst de vaste commissie er ook op dat de reikwijdte van schakels in de keten niet zelden lokaal, regionaal of nationaal is en niet Europees of internationaal.

Met het oog op het bevorderen van een grotere prijstransparantie en een verbetering van het toezicht in de voedselvoorzieningsketen worden in § 3.2. van de mededeling door de Europese Commissie een aantal monitoringsmaatregelen voorgesteld. De vaste commissie voor LNV stelt zich op het standpunt dat hieruit geen verhoging van de administratieve lasten bij het bedrijfsleven in de voedselvoorzieningsketen mag voortvloeien. De

vaste commissie wenst dit punt te benadrukken in aanvulling op de zorgen die hierover door de regering in het BNC-fiche worden geformuleerd. Dat neemt niet weg dat concurrentievervalsing moet worden tegengegaan.

De vaste commissie voor Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit verneemt graag zo spoedig mogelijk op welke wijze de Nederlandse regering met haar inbreng in Brussel met het vorenstaande rekening zal houden.

De voorzitter vaste commissie voor Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,
E. Schuurman

BRIEF VAN DE MINISTER VAN LANDBOUW, NATUUR EN VOEDSELKWALITEIT

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 21 januari 2010

Hiermee stuur ik u mijn reactie op de brief van de Voorzitter van uw vaste commissie voor Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit over de Mededeling van de Europese Commissie «Een beter werkende voedselvoorzieningsketen in Europa» en het BNC-fiche over deze mededeling. Ik volg daarbij de brief van uw vaste commissie voor LNV.

Ik dank de vaste commissie voor haar reactie op het BNC-fiche en de mededeling van de Europese Commissie.

Uw vaste commissie onderschrijft de eerste prioriteit van de mededeling die is gericht op het bevorderen van duurzame en marktconforme verhoudingen tussen belanghebbenden in de voedselvoorzieningsketen. De vaste commissie geeft daarbij aan dat maximaliseren van concurrentie geen «*race to the bottom*» tot gevolg mag hebben met mogelijke nadelige gevolgen voor bijvoorbeeld landschap, dierenwelzijn en het welzijn van boeren.

In het fiche dat de Nederlandse positie beschrijft, stelt het kabinet dat het de voorgestelde maatregelen bij de verdere uitwerking niet alleen zal beoordelen op de bijdrage aan de werking van markten, maar ook zal toetsen op hun bijdrage aan en gevolgen voor duurzaamheidsaspecten, de relatie tussen voeding en gezondheid en gevolgen voor ontwikkelingslanden. De door u genoemde aspecten en belangen beschouw ik als elementen van duurzaamheid. Ik wil daar nog aan toevoegen dat het bij een goede werking van markten en ketens niet alleen gaat om prijzen die weliswaar het hoofdonderwerp lijken te vormen van de mededeling, maar, zoals de mededeling ook stelt, «er voor zorg te dragen dat Europese consumenten kwaliteitsvolle voedingsmiddelen tegen betaalbare prijzen kunnen kopen, de veiligheid en traceerbaarheid van voedingsmiddelen is gegarandeerd en voorzien is in een ruim aanbod van concurrerende, innovatieve en traditionele producten».

De door u genoemde aspecten en belangen kunnen, zoals in het geval van landschap overduidelijk is, niet alle via marktwerking worden geborgd omdat er sprake is van (quasi)collectieve goederen.

Markten werken daarom binnen wettelijke regels en waar dat wenselijk is, worden aanvullende instrumenten ingezet zoals voor het belonen van maatschappelijke diensten als landschapsonderhoud.

Uw vaste commissie geeft aan de aandacht in de mededeling voor hoge prijzen en starheid in prijzen voor consumenten te onderschrijven en benadrukt vervolgens het belang van doorberekening van «*non trade concerns*» wanneer het gaat over het concurrentievermogen van de Europese voedselvoorzieningsketen op mondiaal niveau.

De Europese Commissie haalt in dit verband de aanbevelingen aan van de Groep op hoog niveau inzake het concurrentievermogen van de voedingsmiddelenindustrie. Die groep dringt er bij de Commissie op aan om de hoge normen inzake voedselveiligheid en voedselkwaliteit te handhaven en versterking van het concurrentievermogen te bevorderen via innovatie, investeren in kennis en gerichte maatregelen om het MKB daarin te ondersteunen, naast meer transparantie in prijsvorming en evenwichtiger relaties tussen de actoren in de ketens. Ik zet mij binnen het WTO-kader nadrukkelijk in voor «*non trade concerns*». Daarover is ook een kabinetsstandpunt ingenomen (Kabinetsvisie Non Trade Concerns, mei 2009, Kamerstuk 26 485, nr. 68). De duurzaamheideisen staan op de agenda van de WTO en de Europese Commissie maakt zich daar ook sterk voor.

Daarbij wordt natuurlijk rekening gehouden met de belangen van ontwikkelingslanden.

Aanhakend bij de passage in het BNC-fiche waarin het kabinet een positief oordeel geeft over de subsidiariteit van de maatregelen, maakt uw vaste commissie de kanttekening een geleide prijspolitiek voor voedsel op Europees niveau onwenselijk te vinden en wijst er verder op dat prijsverschillen tussen regio's en landen niet hoeven te worden weggewerkt. Als het kabinet initiatieven op Europees niveau ondersteunt, is het zeker niet gericht op wat uw vaste commissie lijkt te duiden als «geleide prijspolitiek». Het gaat juist om een goede werking van markten en onbelemmerde markttoegang. Prijsverschillen tussen landen en regio's door verschillen in de verhouding tussen vraag en aanbod, in kwaliteit van productiefactoren en andere factoren zoals uw vaste commissie die noemt, brengen handel op gang, waardoor prijsverschillen niet groter zijn dan nodig. Het gaat er om onnodig grote prijsverschillen die ontstaan door gebrek aan transparantie en onvoldoende werking van markten tegen te gaan.

Ten slotte stelt uw vaste commissie dat de voorgestelde maatregelen voor het monitoren van markten en prijzen niet mogen leiden tot verhoging van administratieve lasten voor het bedrijfsleven.

Dit standpunt sluit aan bij het standpunt in het BNC-fiche waarin het kabinet stelt concrete maatregelen voor monitoren van prijzen ten behoeve van grotere transparantie hierop te zullen beoordelen en als uitgangpunt zal hanteren dat zo veel mogelijk dient te worden aangesloten bij thans beschikbare nationale en internationale gegevensbronnen en wordt vermeden dat nieuwe statistische verplichtingen ontstaan. Op 16 december heeft een eerste presentatie over de mededeling van de Europese Commissie plaatsgevonden in de Landbouw- en Visserijraad en een gedachtewisseling erover heeft plaatsgevonden in de Raad op 18 januari jl.

Ook de Groep op hoog niveau voor de zuivel buigt zich over het thema van de mededeling en zal de werking van de zuivelketen en zuivelmarkt betrekken in haar advies dat zij medio 2010 zal uitbrengen.

De minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,
G. Verburg